

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/107/2024
Identifikačné číslo spisu: 1410200903
Dátum vydania rozhodnutia: 15.04.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:1410200903.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu 1/ C.. Y.R. M., narodeného XX. R. XXXX, V., D. XX, 2/ X. M., narodenej XX. O. XXXX, V., L. R. XX, obaja zastúpení advokátom Mgr. Stanislavom Hutňanom, Bratislava, Kominárska 2, proti žalovaným 1/ C.. F. P., V., D. O.. X, 2/ C.. U. V., narodenému X. L. XXXX, Y. G., I. XX, 3/ K. V., narodenej XX. U. XXXX, Y. G., I. XX, žalovaní 2/ a 3/ zastúpení advokátskou kanceláriou Tomášek & partners, s. r. o., Bratislava, Rožňavská 2, o zaplatenie 3 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 4C/21/2010, o dovolaní žalobcu 1/ a žalobkyne 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/65/2021 z 28. apríla 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/, 2/, 3/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV (ďalej „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom č.k 4C/21/2010-592 z 18. decembra 2019 zamietol žalobu o náhradu škody (I. výrok) na tom skutkovom základe, že žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ (ďalej len „žalobcovia“) žiadali uložiť žalovaným 1/, 2/ a 3/ (ďalej aj len „žalovaní“) spoločne a nerozdielne nahradiť im škodu 3 000 eur s 13% úrokom z omeškania od 1. júna 2008 do zaplatenia za narušenie statiky bytového domu v dôsledku rekonštrukcie bytu č. XX, ktorého vlastníckmi boli žalovaní 2/ a 3/. Žalobu odôvodnili tým, že v bytovom dome, kde sa nachádza ich byt a byt žalovaných 2/ a 3/, vykonali žalovaní 2/ a 3/ v roku 2008 prestavbu bytu č. XX, pričom vybúrali okrem iného i nosnú panelovú betónovú stenu, čím zasiahli do statiky bytového domu, v ktorom popraskali steny najmä v byte č. XX nachádzajúcom sa nad rekonštruovaným bytom č. XX a v byte žalobcov (byt č. XX) nachádzajúcom sa pod týmto bytom. Zásah do statiky bytového domu bol vykonaný s vedomím žalovaného 1/ ako správcu bytového domu, preto aj on nesie za škodu zodpovednosť.

1.1. Okresný súd zistený skutkový stav posúdil podľa ustanovení § 415, § 420 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 a § 420a ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) a skonštatoval v odôvodnení svojho rozhodnutia, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno k ich

tvrdeniu o zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu, ktorej náhradu si v konaní uplatnili, nepreukázali porušenie žiadnej právnej povinnosti žalovaným 1/, či už vyplývajúcej zo zmluvy o výkone správy alebo uloženej zákonom a ani neunesli dôkazné bremeno k vzniku škody žalovaných 2/ a 3/. Okresný súd vychádzal z premisy, že žalovaní 2/ a 3/ vykonávali rekonštrukciu bytu na základe právoplatného rozhodnutia stavebného úradu v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Keďže súd nemal preukázanú existenciu už prvého predpokladu pre priznanie náhrady škody, a to protiprávne konanie žalovaných, neskúmal ďalej ostatné predpoklady vzniku nároku na náhradu škody a návrh ako nedôvodný v celom rozsahu zamietol. Žalovaným 1/, 2/ a 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (II. výrok) v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 3Co/65/2021-721 z 28. apríla 2022 v poradí druhý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (I. výrok).

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol v poradí druhým rozhodnutím o žalobe na základe skutočnosti, že žalobcovia žiadnu škodu (najmä jej výšku) nepreukázali. Z obsahu žaloby nie je zrejmé, či za škodu považovali praskliny na paneli a poškodené omietky, neznesiteľný hluk pri vykonávaní rekonštrukcie, či nemožnosť byť prenajímať alebo ho vôbec užívať v dôsledku poškodennej statiky bytového domu. Z obsahu žaloby a ďalších vyjadrení žalobcov v konaní vyplýva, že žalobcovia v nej uviedli len skutkové tvrdenia o vykonávaní rekonštrukcie bytu žalovaných 2/ a 3/, že im rekonštrukčnými prácami vznikli v byte praskliny na stenách a v paneli, že tieto odstránili a že vykonávaním stavebných prác bola poškodená statika bytového domu. Žalobcovia v žalobe neuviedli, v akom rozsahu došlo k prasklinám na stene, aké boli náhrady na odstránenie tohto poškodenia a ako sa poškodená statika bytového domu prejavila na ich majetku. K žalobe podanej proti žalovanému 1/ odvolací súd osobitne poukázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie, že v tejto nebolo žiadne tvrdenie o protiprávnom konaní žalovaného 1/. Pokiaľ žalobcovia tvrdili, že ním je to, že nezabránil rekonštrukcii bytu žalovanými 2/ a 3/, nepripojili k tomuto, akú právnu povinnosť správcu bytového domu tým porušil. K žiadosti žalobcu 1/ uvedenej v odvolaní, aby bola žalovanému 1/ po zmene žaloby uložená povinnosť nahradiť žalobcom 1.870 eur, ktoré zaplatila žalobkyňa 2/ za odborné stanovisko C.. B., odvolací súd poukázal na to, že priznanie takéhoto nároku žiadal pred súdom prvej inštancie návrhom na zmenu žaloby, tento bol na pojednávaní 29. januára 2019 zamietnutý a rovnako na pojednávaní 1. októbra 2019 bol zamietnutý návrh na zmenu žaloby proti žalovanému 1/ a na jeho zámenu so spoločnosťou AVION SPRÁVA, s.r.o., Odborárske námestie 1, Bratislava, nie je tak dôvodná ani odvolacia námietka, že súd prvej inštancie sa týmito návrhmi žalobcov nezaoberal, a tak porušil ich procesné práva. O zamietnutí uvedeného návrhu rozhodol súd uznesením, proti ktorému nie je prípustné odvolanie a v zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 a ods. 2 CSP postačovalo jeho verejné vyhlásenie na pojednávaní, na ktorom bolo vydané. Námietku žalobcov, že súd prvej inštancie nerozhodol o vstupe U. M. a L. M. do konania ako ďalších účastníkov na strane žalobcu, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Podľa ustanovenia § 79 CSP na návrh žalobcu môže súd pripustiť, aby do konania pristúpil ďalší subjekt. Súhlas toho, kto má takto do konania pristúpiť, je potrebný, ak má vystupovať na strane žalobcu. Odvolací súd zo spisu zistil, že žalobcovia v konaní nepodali návrh na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania na ich strane, ten podali ich deti U. M. a L. M. (s návrhom len súhlasili) a tak pokiaľ súd prvej inštancie nemal riadny návrh, nemal dôvod o pristúpení ďalších účastníkov do konania rozhodovať. Navyše odvolanie v tejto časti nie je ani prípustné, pretože nešlo o nerozlučné, či nútené spoločenstvo, a žalobcom týmto postupom súdu žiadna ujma nevznikla. Námietka žalobcov, že súd nevykonával vo veci ďalšie dokazovanie výsluchom spracovateľa statického posudku C.. R. B., je podľa odvolacieho súdu tiež nedôvodná. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané v súdnom konaní patrí výlučne súdu, nie strane sporu (§ 185 ods. 1 CSP). Ak sa súd rozhodne, že niektorý z navrhnutých dôkazov nevykoná, nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia. Vzhľadom na to, že žalobcovia v odvolaní neuviedli skutočnosti, ktorými by preukázali nesprávnosť napadnutého rozhodnutia a postupu súdu prvej inštancie, odvolací súd nimi uvádzané tvrdenia v odvolaní nepovažoval za také, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v celom rozsahu potvrdil. Žalovaným 1/, 2/ a 3/ priznal proti žalobcom 1/ a 2/ v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom

rozsahu (II. výrok).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali v zákonnej lehote žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie. Dovolací súd v snahe porozumieť dovolateľom vychádzajúc z obsahu dovolania mal za to, že dovolatelia odôvodnili podané dovolanie ustanovením § 420 písm. f) CSP. Navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. Namietali, že odmenu znalca v sume 1.870 eur za posudok statika C.. R. B., ktorý ako odborník na poruchy panelákových stavieb preukázal, že zásahom do nosnej statickej časti bytového domu došlo k porušeniu statiky domu, mal refundovať žalovaný 1/ ako správca domu z fondu opráv. Tvrdili, že dodatočné stavebné povolenie bolo vydané na rekonštrukciu bytu, teda na obnovenie opotrebovaných častí a nie na vysekanie statických spoločných častí. Podľa ich názoru žalovaný 1/ mal statickú konštrukciu dať do pôvodného stavu bez väd a voči žalovaným 2/ a 3/ si uplatniť náhradu škody. Tiež nesúhlasili so spôsobom vedenia dokazovania a boli názoru, že dokazovanie bolo nesprávne vyhlásené za skončené. Rozhodnutia konajúcich súdov považovali za nedostatočne odôvodnené a nespravodlivé.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podali v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok odvolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

5. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a) alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V danom prípade dovolatelia prípustnosť dovolania vyvodili z ustanovenia § 420 písm. f) CSP (ktorý si dovolací súd vyvodil z obsahu podaného dovolania), v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Cdo/41/2017, sp.zn. 3Cdo/214/2017, sp.zn. 8Cdo/5/2017, sp.zn. 8Cdo/73/2017, sp.zn. 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľov, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu (resp. účastníka konania), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Dovolací súd vzhľadom na obsah podaného dovolania mal za potrebné zdôrazniť, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa (zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba) nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorým dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

12. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné len stručne uviesť, že v súvislosti s námietkou dovolateľov o nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštancie o dôvodnosti zamietnutia žaloby, jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za zjavne neodôvodnený či arbitrárny. Pokiaľ dovolatelia mienili súdom nižších inštancií vytýkať nedostatky v zistenom skutkovom stave, v nesprávnom hodnotení dôkazov, dovolací súd uvádza, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP (ktorý si dovolací súd vyvodil z obsahu podaného dovolania) nie je paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Dovolací súd považuje v týchto súvislostiach za potrebné zdôrazniť, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). Pokiaľ dovolatelia namietali, že

odmenu znalca v sume 1.870 eur za posudok statika C.. R. B., mal refundovať žalovaný 1/ ako správca domu a že žalovaný 1/ mal statickú konštrukciu dať do pôvodného stavu a voči žalovaným 2/ a 3/ si uplatniť náhradu škody, dovolací súd poukazuje a odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, konkrétne odsek 16 (č.l. 723 p.v. spisu). Súd prvej inštancie s cieľom zistenia preukázania podmienok zodpovednosti žalovaných za škodu vykonal dokazovanie a dospel k záveru, že žalobcovia v konaní neunesli dôkazné bremeno preukázania porušenia žiadnej právnej povinnosti žalovaným 1/, či už vyplývajúcej zo zmluvy o výkone správy alebo uloženej zákonom, a ani dôkazné bremeno k vzniku škody žalovaných 2/, 3/. Nemožno okresnému súdu vytknúť, vzhľadom na dovolacie námietky dovolateľov ohľadom vedenia dokazovania, že sa v konaní riadil v civilnom sporovom konaní ovládanou prejednávacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňou nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena a s ňou súvisiacou tiež zásadou hospodárnosti konania.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcov procesne neprípustné, čo je dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

14. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.